

INTERPRETATIO LATINA
LIBELLI PALAEPHATI
DE INCREDIBILIBVS
A V C T O R E
A N G E L O C O S P I O

PARTICVLA PRIMA
ORATIVNCVLIS LATINIS
IN SCHOLA THOMANA

A. D. XI. APR. A. C. CIOCCCLXXXVIII

HORA VIII. ANTEMERID

HABENDIS

P R A E M I S S A

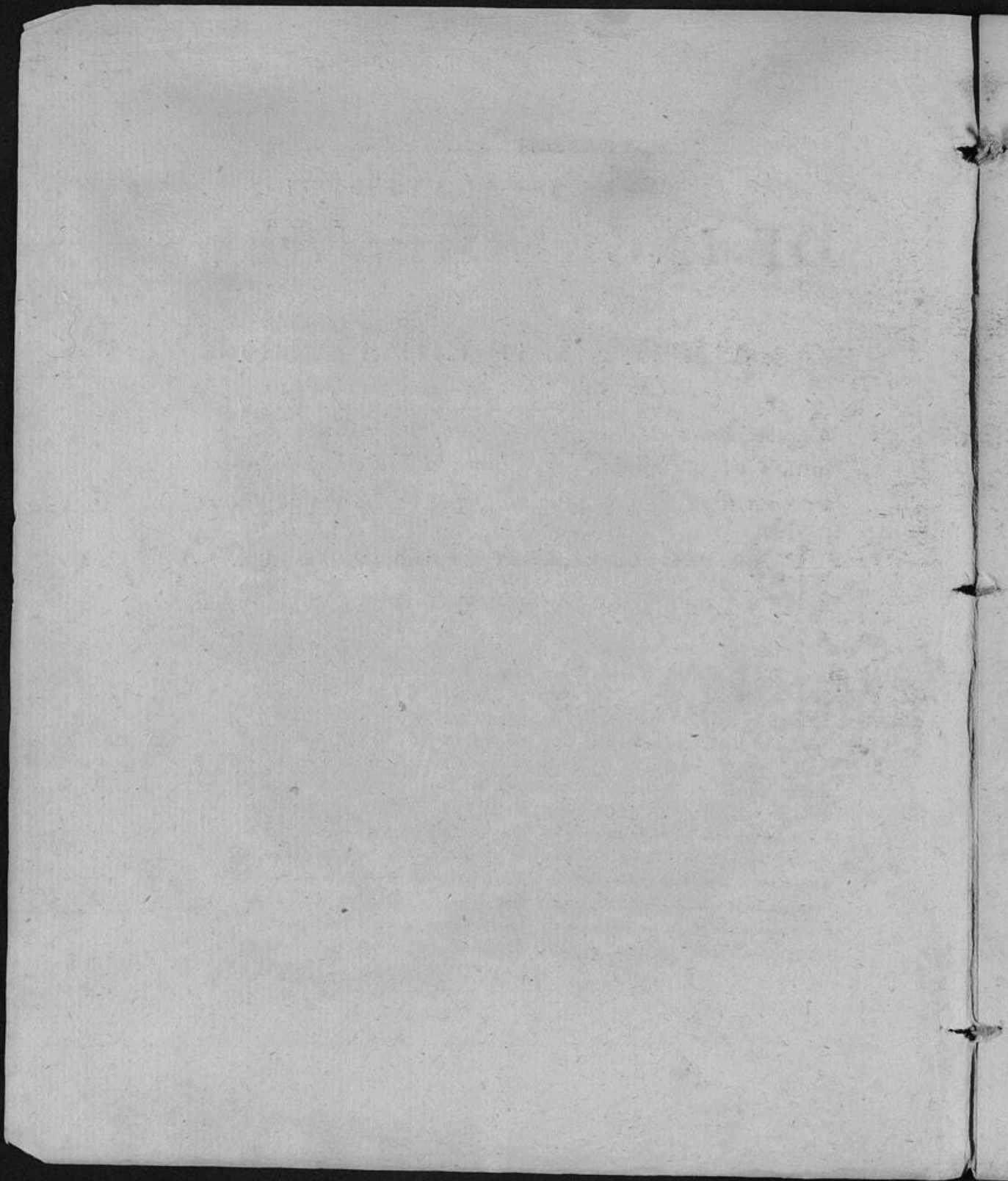
AB

RECTORE CAETERISQVE MAGISTRIS

J. F. Fischer
1799

db

LEIP
11 (1799)

Patefecimus ante hos quinque fere, ac viginti, annos, fustulimusque, communem opinionis hominum doctorum errorem, qui putarant, post Phil. Phasianinum, senatorem, et doctorem bonarum literarum publicum, Bononiensem ¹, qui etiam Phasianus, et Phasianianus ², nominatur, neminem, praeter Corn. Tullium,

A 2

lium,

1. Vid. Phasianini epistola ad Ricardum, Noruicensem episcopum, in Prolegomm. edit. nostrae maioris opusculi Palaephatei tertiae p. 44.

2. Certe index editionis Bononienfis libelli Palaephatei hic est, *Palaephatei, scriptoris Graeci, opusculum de non credendis fabulosis narrationibus, interprete Philippo Phasiano, Bononienfi*: Bononiae per Benedictum Hectoris Idib. April. MDCCLXXV 4.: vid. Mich. Denisius hist. artis typograph. Vindob. p. 100. et Pan-

zerus Annall. typograph. To. 6. p. 329. 77.: sed in praefat. ad idem opusculum in sylloga mythicorum veterum, quae Basil. A. C. MDCCXXXVIII. f. mai. exiit ex officina Ioh. Heruagii, p. 106. vocatur Phil. Phasianianus. Scilicet in lingua Etrusca videtur dictus esse, et Phastani, et Phastanini, ita, vt Latine, quum gentilicia nomina in hac lingua in syllabas ius exeant, et Phastanius, et Phastaninius, sit dicendus.

lium, repertum fuisse, qui particulam opusculi Palaephathi de Incredibilibus ab Aldo Manutio Venetiis vno, eodemque, anno, et coniunctim cum aliis eiusmodi libellis 5, et separatim 4, editam e Graeco in Latinum conuerterit. Etenim quum in manus eo tempore nostras, non sine quodam fortunae nutu, et fauore, incidisset exemplar interpretationis laudati libelli Latinae ab Iodoco Velareo, viro vtrarumque literarum apprime docto, confectae, et anno saeculi sexti decimi duodetrigesimo Antuerpiae octonis emissae 5: quo quam primum hominibus sapientiae antiquae, historiaeque rei librariae, studiosis in notitiam veniret, eam, nulla interposita mora, formulis in officina Langenhemia stanneis describendam curauimus. 6 Ut autem lectores fabularum Palaephathi eruditi non minus, quam adolescentes liberales, magistrorum maxime praeeptione, doctrinaque, adiuti, et virtutes, et vitia, huius interpretationis eo facilius reperire, atque adeo iudicare ipsi, possent, quisnam interpretum

Lati-

3. Vid. praefat. pr. ad editionem nostram opusculi Palaephatei tertiam maiorem p. 20.

4. Vid. biblioth. Barberin. To. 2. p. 155.

5. Hanc editionem versionis opus-

culi Palaephatei Latinae Antuerpiensem nec Panzerus Annall. typograph. To. 6. p. 12. commemorauit.

6. Lipsiae A. C. MDCCCLXXV octonis.

Latinorum reliquos curae, et diligentiae, subtilitatis, elegantiaeque, orationis, et munditiei, studio superasset: comites eidem adiunximus Latinas versiones Phasianini, atque Tollii. Sed de huius consilii nostri ratione plura a nobis in praefatione ad istam interpretationum Latinarum syllogen ita dicta sunt, ut Tollium permultis in locis, et a Phasianino 7, et ab Velareo, cura, atque solertia, victum esse ostenderimus.

Iam quum in hac incredibilem contemtione, in hoc insolenti fastidio, Graecarum, Latinarumque, literarum, quo nostra aetate animi plerorumque magistrorum scholarum ita capti tenerentur, ut libros lingua vernacula conscriptos omni in genere libris Graecis, et Latinis, anteponerent, ut scripta Graeca conuerti adeo a discipulis, non in linguam Latinam, cuius graui scientia ipsi carerent, sed in sermonem patrium, iubere auderent; quum igitur in hoc tanto linguarum veterum taedio nullo modo sperandum esse facile intellegeremus, interpretationes illas Latinas libelli Palaephatei tres iterum formulis descriptas stanneis coniunctim editum iri vnquam: faciundum putauimus,

ut

7. Conf. prolusio nostra in libellum Palaephatei tertia p. 39. ff. edit. pr. et sec.

vt per hanc scribendi occasionem, omiffa ad tempus enarratione Cratyli Platonici, adolescentibus maxime doctrinae antiquae amore, fludioque, flagrantibus traderemus, et ad cognofcendum, et ad examinandum, quartam eiusdem opufculi verfiionem Latinam. Eft enim omnium prima illa quidem, fed occulta quafi adhuc, et ignota, latuit omnibus fabularum Palaephati editoribus, et enarratoribus, aliifque viris doctis. 8 Primus, quod fciam, indicium eius fecit Michael Denifius, vir clariffimus, in hiftoria artis typographicae Vindobonenfis 9, vt Harlefius iam, vir celeberrimus, in praefatione ad primum bibliothecae Graecae Fabricianae

3. Nam exemplaria libellorum etiam Graecorum minorum, quae aliquot tantum plagulis continentur, eorumque verfiionum Latinarum, primis maxime faeculi fefti decimi annis, artis typographicae beneficio, editarum, aeque rarae funt aetate nofta, atque ipfi eorum codices manu fcripti, ita, vt copia huiufmodi exemplarium non temere metiantur docti homines bibliothecarum, et publicarum, et priuatarum, praefantiam, neque mirandum fit, multas talium opufculorum editiones etiam nunc effe fere omnibus inco-

gnitas. Nos quidem nuper demum cognouimus, Theophrasti characterum ethicorum quindecim primos Latine iam a Lapo Caftellionculo conuerfos exiffie Vindobonae A. C. MDCLXVII. quaternis. v. Denifius hift. artis typogr. Vindobon. p. 159. ff.: qui idem me docuit primus [ibid. p. 554. f.], Platonis Alcibiadem fecundum, et Axiochum, e Graeco in Latinum conuerfos effe a Ioh. Sambuco, Vindobonae A. C. MDCLVIII. quaternis.

9. p. 100.

cianae volumen ¹⁰ docuit. Emissa est Vindobonae, quaternis, anno saeculi sexti decimi quarto decimo, hoc insignita titulo, *Libellus Palaephati, Graeci auctoris, quo, aliquot veteres fabulae vnde tractae sint, narratur, studiosis hominibus apprime utilis*: interpretationis ipsius exemplum excipiunt epigrammata duo Latina, quorum alterum Ioh. Camers, qui de S Francisci familia fuit, theologiae, bonarumque literarum, in academia Vindobonenfi doctor, in Palaephati fabulas Latine explicatas fecit; alterum scriptum est in idiotam vatum detractorem a Ioachimo Vadiano, Heluetio, poeta laureato: claudit opusculum subscriptio, *Impressum Viennae Pannoniae, opera Hieronymi Vietoris, et Ioannis Singrenii, chalcographorum: impensis vero Leonardi, et Lucae, Alantsee, fratrum, bibliopolarum, civium Viennensium, pridie Idus Septembris Anno MDXIII., regnante Maximiliano P F. Aug.* Auctor huius versionis, quam Veigelius, philosophiae, et medicinae, doctor Graece doctissimus, nobis a Christi. Theophilo Vendler, viro literarum humanitatis studiosissimo, amico suo, Vindobonae tum commorante, cui ipsi superiore anno medicorum

Li-

Lipfienfium ordo ornamenta doctoris medicinae tribuit, describendam curavit, est Angelus ¹¹, non Bartholomaeus ¹², Cofpus, vel potius Cofpius, Bononienfis ¹³, maioribus patriciis ortus. ¹⁴ Is, ineunte faeculo sexto decimo, relicta patria, contulit fe, bonarum literarum amore ductus, Vindobonam, atque ibi grauiffimam professoris linguae Graecae, et Latinae, non fine magna laude, fultinuit perfonam: quam,
Cofpiō,

11. Hoc praenomine eum, non modo Ioh. Camers in epigrammate fupra laudato, et Bumaldius in bibl. Bonon. p. 13., aliique, ornant, fed ipfe quoque fe eodem ab aliis Cofpiis difcernit in altero titulo interpretationis libelli Palaephatei, qui hic eft, *Palaephatei, Graeci authoris, opusculum de faljis hiftoriis, Angelo Cofpo interprete.*

12. Acceperat Cofpius a Ioh. Cufpiniano e bibliotheca Budenfi codicem Graecum, fex libros bibliothecae Diodori Siculi continentem. Horum librorum primos duo, hoc eft, sextum decimum, et feptimum decimum, e Graeco in Latinum convertit: quae eorum interpretatio exiit, primum Vindobonae A. C. CIOIOXVI.; iterum Venetiis A. C. CIOIOXVII., cura Ioh. Tacuini;

tertium Bafleae A. C. CIOIOXXXI. ex officina Henr. Petri. Atque in titulo huius editionis tertiae Cofpius praenomine *Bartholomaeus*, nescio an per errorem, appellatur. Vid. Denifius Memorabb. biblioth. Garel. p. 263. ff. et Fabricius biblioth. Gr. Vol. 4. p. 363. f. Harlef.

13. Vadianus in epigrammate fupra commemorato Cofpium vocat *Fellinae* decus, et nouam gloriam, *terruae*. Nam Bononia olim dicta eft *Fellina*. v. Plin. H. N. 5, 15. Gron. 20. Hard. Sed nomina gentilicia Latini definere iubent in fyllabas *ius*, vt ante iam significauimus.

14. Certe a Car. Caef. Maluafia ad marm. *Fellinae* p. 49. 365. 516. [Bonon. A. C. CIOIOCLXXX. f. mai.] laudatur *patricia Cospianorum gens*.

Cospio, tertio, vt videtur, ab editione versionis fabularum Palaephati Latinae anno, mortuo, Ioachimus Vadianus suscipere publice iussus est. ¹⁵

Et si igitur Cospius interpretum opusculi Palaephatei Latinorum fuit tempore quidem primus: tamen ipsa libelli interpretatio est sane eiusmodi, vt auctorem eius facile appareat interpretes aetate posteriores cura, et fide, perspicuitate, et elegantia, ne aequiparasse quidem, nedum superasse. Damus enim libenter, atque fatemur, Cospium orationem mythici nonnullis in locis reddidisse verbis admodum exquisitis, et aptis ¹⁶: neque ignoramus, ipsum mentem eiusdem saepenumero esse ita assequutum, vt verbis eam multis, et claris, exprefferit ¹⁷, etiam menda exempli Aldini, quod ab eo in conficienda versione adhibitum esse nouimus ¹⁸, solerter correxerit. ¹⁹ Sed nos iidem non nescimus, eundem interpretem, vel omnino incitia sermonis Graeci ²⁰, vel incuria, et neglegentia,

¹⁵. Vid. ipse Vadianus apud Denifum Memorabb. libl. Garel. p. 264. f. 14, 4. 13, 1. 22, 5. 25, 1. 27, 1. 28, 3. f. 30, 1. 32, 5.

¹⁶. Vid. fab. 2, 1. 5, 4. f. 7, 5. 22, 2. 31, 4. 32, 7. 33, 1. 34, 2. 40, 3. 42, 2.

¹⁷. Vid. fab. 2, 6. 6, 1. 11, 1.

¹⁸. Vid. fab. 25, 4. 37, 40, 2.

¹⁹. Vid. fab. 3, 2. 7, 5. 13, 1. 16, 3. 23, 3. f.

²⁰. Vid. fab. 3, 5. 7, 7. 11, 2.

tia ²¹, vel vitii scripturae codicis Aldini, quae ipse non sustulisset ²², impeditum, vim, sententiamque, multorum verborum, atque locorum, reperire non potuisse; multa ipsum temere, vel addidisse ²³, vel omisisse ²⁴; oratione denique saepenumero obscura ²⁵, nonnunquam etiam soloeca, et barbara ²⁶, usum esse, nimioque studio appendendi, neque annumerandi, verba Graeca ablatum, ea interdum ita distraxisse, atque ordinasse, et accepisse, ut sensus extiterit ineptus, alienusque. ²⁷ Atque haec est nostra de virtutibus, et vitiis, interpretationis Cospianae sententia: de cuius, vel veritate, et gravitate, vel leuitate, et vanitate, ut iudicare, atque statuere, possent omnes Graecarum literarum studiosi: proponendam nunc quidem, angustiis libelli cogentibus, alteram versionis laudatae partem censuimus.

- 12, 1. 13, 4. 25, 2. 34, 2. 38, 2. 5, 2. 17, 2. 18, 3. 19, 1. 25, 3. 26.
 42, 2. 45, 1. 46, 3. f. 47, 2. 49, 1. 28, 4. 29, 3. f. 31, 9. 32, 2.
 50, 4. 11. 37. 39, 1. 41, 1. 50, 2. f.
 21. Vid. fab. 2, 2. 4, 1. 25, 5. 25. Vid. fab. 2, 6. 9, 11, 2. 12, 3.
 29, 6. f. 33, 1. 44, 3. 14, 1. 24, 4. 25, 4. 29, 8.
 22. Vid. fab. 2, 4. 21, 2. f. 23, 1. 26. Vid. fab. 1, 11. f. 5, 3. 19, 13.
 24, 1. 29, 3. 5. 31, 8. 11. 32, 10. 25, 3. 27, 3. 31, 6. 38, 3.
 37. 41, 2. 45, 2. 46, 2. 49, 3. 27. Vid. fab. 2, 9. 3, 4. 6, 2. 7, 4.
 23. Vid. fab. 12, 2. 14, 3. 15, 1. 13, 2. 15, 2. 17, 2. f. 18, 5. 23, 4.
 17, 2. f. 18, 2. 19, 3. 23, 4. 32, 1. 28, 3. 31, 5. 7. 32, 1. 10. 11. 12.
 41, 3. f. 34, 2. 35, 1. 38, 3. 39, 4. 40, 1.
 24. Vid. prooem. 1. fab. 3, 5. 41, 2. f. 43, 2. 45, 4. 48, 2. 51, 3.

Q. B. V
PALAEPHATI
GRAECIAVTHORIS
OPVSCVLVM
DE FALSIS HISTORIIS
ANGELO COSPO INTERPRETE

[PARTICVLA PRIMA]

Sunt hominum nonnulli, qui narrationibus fabulosis plenam adhibeant fidem, sapientiae, et bonarum artium, omnino expertes. Alii rursus firmioris ingenii, et longo rerum usu prudentes facti, in universum negant huiusmodi euenire posse. Mihi autem videtur eorum, quae dicuntur, nihil non factum esse. Non enim, quae fabulose tractantur, verbo tantum sunt, ut, quicquid de iis scribatur, penitus vanum sit: sed prius re ipsa fuerunt, postea huiusmodi sermo in vulgus manauit. Quaecunque vero species, seu imagines, descriptae olim sunt, et fictae, quae

B 2

in

in praesens non sint, eas planè aliquando non fuisse, [non] credamus. Si enim praeter figmenta illa quidpiam olim factum fuit: nunc etiam est, et in perpetuum procul dubio erit. Non parum autem laudationis merentur Melissus, et Lamiscus Samius, qui libros suos ita exorfi sunt, Quae pridem facta sunt, ea, et nunc esse, et deinceps futura, credi par est. Sed eorum, quae olim euenerunt, non pauca poëtae, et fabulatores, in res incredendas, et miracula, verterunt, quo admirationis aliquid consequantur. Ego autem non dubito, talia euenire non posse, sicuti describuntur: illud rursus negare vix possum, nisi ea olim contigissent, monumentis nequaquam fuisse tradita. Peruagatus autem non paucas regiones, et seniores viros, quid de huiusmodi rebus sentiant, percunctatus, quae ab illis accepi, describere non sum veritus, cum loca etiam ipsa, qualia sint, perlustrauerim. Igitur non ex aliorum commentariis haec scripturus sum: sed rem ipsam diligenter perscrutati, ita enarrabimus.

[I.] CENTAVROS ferarum instar equorum omnia habuisse, praeter caput, proditum est: quos si quis ita esse crediderit, rem vtique impossibilem affirmabit, cum hominis
natura

natura equi naturae non conueniat: nutrimentum etiam compar non fit, neque per os, et guttur, humanum equi cibus demitti possit. Quodsi huiusmodi forma olim fuisset, nunc eandem videremus. Veritas autem haec est. Cum Thessaliae Ixion rex imperaret: in Pelio monte exasperata taurorum multitudo vicina omnia male tuta reddiderat. In cultiora enim loca irrumpentes arborum, frugum, et pecudum, stragem faciebant. Qua ex re Ixion, cuicumque [*quicumque*] eos tauros comprimeret, non paruam proposuit mercedem. Tunc iuuenes quidam montani e pago, cui nomen erat Nubes, equos fessorem pati inslituerunt, cum prius curribus solum homines veherentur, eosque incedentes, cum tauris congressi sunt, et acriter insultantes, eos conficiebant. Si quando vero a tauris impetebantur: fuga eos ludificabant, cum equorum velocitate illos longe praeterirent. Eisdem quiescentibus, reuerfi rursus ingruebant: qua arte penitus confecti sunt. Indeque Centaurorum nomen, quod tauri confossi sint: nihil enim taurinum Centauri habent, mixti ex homine, et equo. Ex hoc labore mercedem ab Ixione adepti, gloria, et opibus, aucti, in contumeliam sese, et insolentiam, conuerterunt, multaque infanda committentes, nec a rege Ixione se temperarunt. Is eo tempore Larissiam urbem habitabat, eiusque loci incolae Lapithae nuncupabantur. Quin etiam ab iis Centauri ad festum conuiuium inuitati, temulenti eorum vxores inuadunt, et equis inuectas abducunt in suos montes, ex quibus
se

se oppugnantes Lapithas facile deturbabant: noctu etiam in plana descendentes insidias moliebantur, lucescente die abducta praeda in montes recurrebant. Quorum abeuntium [*Quibus abeuntibus*], cum equorum terga, et ipsorum capita, e longinquo tantum viderentur: nouo spectaculo homines moti dictitabant, Centauros e Nube venientes multas noxas committere: a quo sermone datus est fabulae locus, e nube scilicet equum viro mixtum in monte editum est [*esse*].

[II.] DE PASIPHAË. Fabulantur, Pasiphaën deperisse taurum in pratis errantem: Daedalum vero ligneam vaccam fabricatum, in ea Pasiphaën inclusisse, sicque delusum taurum cum muliere habuisse rem, e qua natus sit puer capite bouis, cetera homo. Quod commentum ego nequaquam crediderim. Primum enim diuersae formae animantia sese diligere natura non dedit, sic, vti canis simiae, lupus hyaenae, bubalus elephanti [*ceruae*], commisceri possit. diuersae enim sunt species. Quis demum credat, boui lignae taurum coivisse, occlusa in ea Pasiphaë? Sed prae omnibus absurdum est, feminam cornutum fetum ferre potuisse. Res proinde ita se habet. Aegrotabat ex genitalibus Minos, curatusque a Pandione Atheniensi, cum domum rediret: eum secutus est egregiae formae adolescens, Taurus nomine, cuius amore capta est Pasiphaë, cum eo rem habuit, et filium concepit. Minos, subducta temporis ratione, quo ex pudendis coeperat laborare, filium suum non esse, quod eo tempore cum vxore

non

non decuisset, ex Tauro etiam eum genitum esse, cognouit. Pueri vitae pepercit, quod liberorum suorum utique frater esset: sed eum in montana loca ablegauit destinatum ad pastorum seruitia: quem illorum officia mirifice vexantem, missis aliquot ciuibus, Minos ad se adduci iussit, si sponte sequeretur, solutum, sin minus, vinctum. Eam rem praesentens iuuenis sese in tutiora montium loca recepit, abactisque gregibus, ibi agebat. Maior iterum hominum vis ad eum coercendum missa est. Ille tunc, effosso ingenti cauo, se in eo communiuit: vbi dum se ut plurimum continet, quando-cunque Minoi noxius quispiam supplicio afficiendus videbatur, eo illum deturbabat. Contigit eo tempore, ut bello Theseus caperetur, missoque et ipsi ad cauum illud, tanquam ad mortem certissimam, Ariadna clanculum gladium submisit, quo Theseus Minotaurum confecit.

[III.] DE ACTAEONE. Vulgatum est, Actaeona ab suis canibus voratum fuisse. Quae res utique falsa est, cum dominos suos plurimum diligant canes, venaticique in vniuersum hominibus blandiantur. Additur fabulae, a Diana in ceruum commutatum a canibus eum fuisse discerptum. Quae potestas Dianae non videtur concedenda in re impossibili, ut homo ceruus, et ceruus homo, fieri possit. Comenti autem talia sunt poetae, quo vulgus haec audiens deos magis vereretur. Verum quidem id est. Actaeon, vir Arcadius, venationi deditus, magnam vim canum nutrebat,
age-

agebatque plerumque in montibus, feria negotia susque, deque, faciens. ea enim tempestate homines per se, non ferorum opera, suas res tractabant. Erant aliquot negotiatores Actaeoni: sed hi proprios agros colentes, et opum, et operum suorum, abundantia commissa negotia vix curabant. Dum ita res domestica negligitur, et venatio sola ei curae est: breui Actaeonis opes comminutae sunt, vt omnium rerum indigentia laboraret. Illud proinde homines ei obiiciebant, *Miser Actaeon, te tui canes deuorarunt*: quemadmodum et de scortatoribus dici solet, eos a scortis deglutitos esse. Idem et Actaeoni contigit.

[III.] Ridiculum certe, quod aiunt, ab EQVIS DIO MEDIS homines edi solitos, cum animal huiusmodi ordeo, et feno, non autem humana carne, vesci ex animo soleat. Verum quippe est, vetusto illo tempore homines suis manibus, et opes, et vitae necessaria, solitos parare, praecipue agrorum cultu. Diomedes vero soli equorum curae intentus, vt eos aleret, non sua tantum, sed et multorum hominum rem, absumpsit. Amici itaque eos equos hominiuoras nuncupabant: qua ex re conficta est fabula.

[V.] DE ORIONE. Ex Ioue, Neptuno, et Mercurio, ita natus est Orion. Mirifica excipiendi hospites liberalitate commendatus est in Tanagra Boeotiae Hyrieus, Neptuni, et Alcyones, filius: ea autem erat vna ex Atlantis filiabus: adeo, vt nonnunquam et deos inuitauerit. Iupiter certe,

[et

[et Neptunus], et Mercurius, laute, et magnifice, apud eum accepti, laudata illius liberalitate, hortati sunt, vt aliquid a se optaret. Nulli huic erant liberi: idcirco filium a diis petiit. Dei [dii], bouis, qui in sacrificio sibi facto immolatus fuerat, corio apprehenso, effuderunt in illud semen, admonueruntque, vti terra operiretur, exactisque decem mensibus, tunc demum extrahi [extraheretur]. Eo tempore genitus est Vrion: sic primo vocatus, quod dei [dii] genitalem vrinam effudissent: deinceps honestiori nomine Orion. Hic olim cum in venatione Dianae vim afferre conatus esset: indignata dea scorpionem e terra emisit, qui vulnere secundum talum eum extinxit. Iupiter tunc miseratione motus eum in siderum ordinem retulit.

[VI.] DE HOMINIBVS EX SATIONE EDITIS. Fama est, Cadmum, necata apud Lernam serpente, illius dentes in regione sua conseruisse: vnde armati prodierint homines. Quod si verum fuerit: quis non huiusmodi sementem, omissis aliis, libenter fecerit? Veritas autem haec est. Cadmus, e Phoenicia, postquam de regno cum Phoenice fratre decertauit, Thebas se contulit, preciosa multa, vt regem decuit, et praecipue elephantorum dentes, secum afferens. Erat eo tempore Thebanorum rex Draco, e Marte genitus: quo obruncato, regnum Cadmus inuasit: nec id aequo animo, et filii, et amici, Draconis passi sunt: sed cum in contentione inferiores fuissent: ablatis Cadmi

C

thesauris,

thesauris, cum elephantinis dentibus in ea loca se receperunt, quae inferendo in Cadmum bello opportuna existimarent. Diuersa autem ea fuerunt. Quidam in Atticam, nonnulli in Peloponnesum, aliqui in Phocida, ceteri ad Locrenses, appulerunt: e quibus omnibus locis facto impetu, infestissime cum Thebanis depugnabant. Quoniam vero raptis eboreis dentibus, qui penes Cadmum erant, illi aufugerant: frequens hic erat Thebanorum sermo, Cadmum, confecto Dracone, tot calamitates ciuibus suis inuexisse, cum ex eius dentibus producti multi, et strenui, viri secum depugnarent: cui rei fabula adficta est.

[VII.] DE SPHINGE. Vulgatum est, Cadmeiam Sphingem, monstruosam belluam, corpus caninum, adolescentulae faciem, et caput, alas autem instar auium, habuisse; humana etiam voce, degentem in monte Sphicio, aenigma aliquod praetereuntibus ciuibus proposuisse, quibus illud aperire nescientibus ab ea mors parata esset. Oedipo autem datum aenigma soluente, eam sese torquentem confecisse. Primum non digna fide, et praeternaturalis, est forma, vt nullo pacto fieri possit: demum solutionem aenigmatis ignorantibus ab ea interfici, nonne puerile est? Ineptum etiam est dicere, Thebanos hanc feram tolerasse, quod ciuibus minime infensa, hostes in vniuersum areptos deuorarit. Sed quid verum sit, videamus. Cadmus, cum ei esset vxor Amazonia, Sphinx nomine, Thebas venit, interfectoque Dracone,
rege,

rege, eius inuasit regnum, defunctique regis sororem, Harmonia m, infecundam duxit vxorem. Qua de re indignata Sphinx, sollicitatis quam plurimis ciuibus, vti secum secederent, ablatis mariti thesauris, abducto etiam cane, quem summae velocitatis ex Phoenicia secum Cadmus adduxerat, Sphicium montem, quem diximus, occupauit, indeque marito bellum inferebat, et continuis insidiis late omnia populabatur. Appellatur autem insidiae *aenigmata* a Thebanis: qui vulgo tunc illud dicitabant: *Sphinx summa vigilantia, facto aenigmate, nos discerpit, nec quisquam aenigma illud potest detegere.* Cadmus igitur, proposito ingenti praemio, inuitauit eos, qui Sphinga conficere auderent: venitque e Corintho Oedipus bellicae rei peritus, secum habens equum magnae celeritatis, sumtisque commilitonibus aliquot Thebanis noctu in montem inuasit, Sphingaque interfecit. Ab hac re artificiose elaborata est fabula.

[VIII.] DE VVLPE. Telmesia vulpes Cadmeios homines rapuisse, eosque demum comedisse, dicitur. Quod absurdum est, cum terrestre nullum animal hominem rapere, et auferre, possit, nedum vulpes, pusilla, et imbecillis, bellua. Huiusmodi autem res fuit. Erat Thebis formae, et probitatis, egregiae vir quidam, Vulpes nomine: calliditate etiam cunctos ciues suos superabat. Proinde rex, veritus, ne sibi insidiae tenderentur, eum vrbe pellit: qui protinus, eoacta militum manu, ceterorumque, quos muneribus ad

se pellexerat, montem, nomine Telmessium, occupavit: vnde facto impetu, Thebanorum bona diripiebat: passim tunc dicebant homines, *Vulpes, nos depraedata, sese aufert*. Venit tandem Thebanis auxilio Atheniensis Cephalus, qui Vulpem interfecit, eiusque exercitum e loco illo deturbavit.

[VIII.] DE NIOBE. Aiunt, Nioben viuentem lapideam ad sepulcrum filiorum factam fuisse. Leuitatis certe summae erit, qui crediderit, e lapide hominem, ex hominibus lapides, fieri posse. Illud quidem non negandum, Nioben, mortuis filiis, sibi exculpi curasse imaginem lapideam, quae in illorum sepulcrum erecta sit: nosque eam sic positam vidimus.

[X.] DE LINGEO. [LYNCEO]. Falsum omnino est, Lingea obtutu suo subterranea penetrasse. Hinc autem hoc fictum est, quod Lingeus primus in terrae latebris aes, argentum, et huiusmodi alia, perscrutari coepit. Idque dum facit, lucernas in caua terrae apportans, eis ibi relictis, in lucem aes, et ferrum, reportabat. Iccirco illud iactatum est, Lingeam, quae sub terra sunt, inspicere, illucque se immergentem argentum colligere.

[XI.] DE CAENEO. Caeneum nullo vulnere laedi potuisse, nullus sanae mentis crediderit, cum humana corpora ferro nequam possint resistere. Verum quidem est, Caeneum Thessalum rei bellicae gnarissimum fuisse, et in depugnando magna fuisse calliditatis, et saepius confertis
manibus,

manibus, semper inuiolatum discessisse. In pugna etiam Lapitharum contra Centauros ab his confossus non est, sed facto impetu, cum agminatim eum inuasissent, oppressus est, sicque diem obiit. Reportantes autem eius cadauer Lapithae, cum viderent corpus integrum, dictabant, *Caeneus donec vixit, vulnerari haud potuit, et sine vulnere mortuus est.*

[XII.] DE CYGNO. In Colonis de Cygno itidem dicitur, quod nullo vulnere offendi potuerit. Fuit enim bellicae rei scientissimus. In Troiano autem bello Achillis lapide, non telo, oppressus est. unde qui cadauer sine vulnere viderant, Cygnum vulnere non fuisse obnoxium dixerunt. Itaque fama in vulgus abiit. Accedit veluti in testimonium nostrum, quod pariter Ajax Telamonius vulnera non passus fuisse dicitur, cum, non aliena vi, sed suo sibi gladio, mors inflictis sit.

[XIII.] DE DAEDALO ET ICARO. Traditum est, Daedalam, et eius filium, Icarum, ob facinus quoddam a Minoë carceri inclusos, amboque, agglutinatis sibi alis, custodiam euasisse. Hebetis certe sensus erit, qui factitiis pennis homines volucres fieri crediderit. Hinc quidem fabula orta est. Daedalus, et Icarus, e carcere per fenestram se demittentes, cymbam ingressi in mare enauigarunt: Minos naues, quae eos persequerentur, misit: id illi praesentientes, vehementioribus adiuti ventis, euolantes, id est, citissimo prouecti

prouecti cursu, hostium naues euitarunt: ipseque Daedalus incolumis litus appulit, Icarus vero merfus est: a quo Icario mari factum est nomen: eiectum demum a fluctibus pater sepulcro condidit.

[XIII.] DE ATALANTA ET MELANIONE.

In leonem, et leaenam, mutatos esse Atalantam, et Melanionem, tradunt. Verum quippe est. Cum ii venatum iuissent: Melanionem precibus exorasse, vti Atalanta in re Venerea sibi assentiretur, ob idque proximam speluncam adiuisse, vbi forte erat leoni, et leaenae, cubile: qui, humana voce excitati, exeunt, Atalantamque, et Melanionem, apprehensos deuorant: progressique vltius cum a venationis fociis viderentur: vt sunt faciles in timore ad credendum homines, existimarunt ii, Melanionem, et Atalantam, in huiusmodi feras mutatos esse, redeuntisque in urbem famam hanc passim vulgarunt.

[XV.] DE CALLISTONE. Similis propemodum est de Callistone fabula, eam scilicet inter venandum in vrsam commutatam fuisse. Id certe non negandum, eam venationis gratia montem inscendisse: vbi immanis vrsa ei se obtulit, et mortem consciuit: socios autem diligenter eam perquisiuisse, donec ad vrsae cauum peruenerint. Vnde, puella non inuenta, cum hac opinione recesserunt, vt vrsam factam dixerint.

[XVI.]

[XVI.] DE EUROPA. Europa, Phoenicis filia, tauro per mare vecta, vt aiunt, ex Tyro in Cretam deuenit. Mihi id certum est, neque tauri, neque equi, esse tantum pelagus pertransire: non etiam credi par est, puellam ausam atrocem taurum inscendere. Si vero Iouis voluntate transferenda erat Europa: nonne commodiori vectionis [vectione] id fieri potuit? Ita certe res contigit. Vir Gnosius, Taurus nomine, cum Tyriis bellum gerebat, raptisque puellis compluribus, inter quas regis filia erat, Europa, tandem discessit. Vulgo proinde dicebatur, *Europam regis habens Taurus abiit.* vnde conficta est fabula.

[XVII.] DE LIGNEO EQVO ET TROIA. Cantatissimum est, ligneo equo inclusos Achiuos urbem Ilion diruisse. Nec hoc ceteris minus fabulosum est. Ita enim est factum. Construxerunt Graeci molem ligneam instar equi, quae magnitudine portarum Iliensium fastigia superaret, ne intra urbem ob altitudinem trahi posset. Confederant Graecorum duces in loco infidiis opportuno secus urbem, nec longe reliquus exercitus aberat, cum transfugae in morem a Troianis receptus Sinon eis persuadet, vti machinam illam in urbem susciperent ante, quam superuenirent Graeci. Huius consilio portas demoliuntur, equumque ligneum admittunt: demum cum otiosi conuiuuiis indulgerent, ecce tibi facto impetu Graeci nobilissimam urbem, et inuadunt, et populantur.

[XVIII.]

[XVIII.] DE AEOLO. Ventorum regem, Aeolum, Vlyſſi dediffe vttribus incluſos ventos, vnicuique impoſſibile videri arbitror. Illud autem verofimilius eſt, ſideralis ſcientiae peritum Aeolum certa tempora Vlyſſi indicaffe, quibus vehementiores venti inſurgerent. Fama etiam eſt, eius urbem atheno muro munitam fuiſſe, quod armatos homines, vt reor, ad eam cuſtodiendam diſpoſuerit.

[XVIII.] DE HESPERIDIBVS. Hesperidum poma aurea, quorum arbor a dracone cuſtodiretur, eo deuicto, rapuiſſe Hercules ideo dicitur. Erat Hesperus, vir Mileſius, habitans in Caria, cuius filiae duae Hesperides vocabantur. Habebat is Hesperus venuſtiſſimas, et plurimi fructus, oues, quales et nunc ſunt Mileſiae: aureae vero dicebantur, quod inter mortales auro nil pulcrius habeatur, cae autem pulcherrimae fuerint: mala [μῆλα] autem apud Graecos, et poma, et oues, pariter dicuntur. Hunc gregem ſecundum mare paſcentem auertit Hercules, et nauibus ſuis impoſuit; paſtorem etiam, Draconem nomine, itidem abduxit. Mortuus tunc erat Hesperus, ſuperſtitesque erant filiae. Igitur illud paſſim dictum, *Vidimus aurea mala, quae Hercules ab Hesperidibus, cuſtode Dracone interfecto, auertit.* Et hinc orta eſt fabula.

[XX.] DE COTTO ET BRIAREO. De his vulgatum eſt, quod centum manus habuerint. Quod certe
vanum

yanum est. Veritas autem est huiusmodi. Ciuitati, quam inhabitabant, erat nomen Centimania, in ea, quae nunc Orestias dicitur. Dicebant idcirco homines, Cottus, Briareus, et Gyges, Centimani, in deorum gratiam Titanas ex Olympo deturbarunt.

[XXI.] DE SCYLLA. Scyllam apud Tyrenos dicunt fuisse feram quandam foeminae forma vsque ad umbilicum, indeque deorsum versus agnata ei fuisse canina capita, reliquo corpore serpentem fuisse. Dementiae omnino summae erit, qui similem speciem, tanquam veram, animo perceperit. Hinc autem figmentum secutum est. Tyrenorum insulae erant, ex quibus praedones loca omnia Siciliae finitima, finem etiam Ionium, diripiebant. Erat eorum triremis quaedam, nomine Scylla, quae summae velocitatis discurrens praetereuntes naues depraedabatur, sibi que inde parabat commeatus, ideoque multis notissima erat. Hanc nauem Vlysses vehementi, et continuo, vento adiutus euasit, narrauitque postea inter alia Alcinoo Corcyraeo, qua arte, et quo adiumento, Scyllam effugisset, eiusque formam regi descripsit. vnde fabulam effinxerunt.

[XXII.] DE DAEDALO. Imagines a Daedalo excultas per se iuisse, ego, vtpote impossibilem rem, nunquam crediderim. Compertum autem est, statuarios eo tempore, et illos, qui varias imagines effingebant, iunctis pedi-

D

bus

bus opera sua consistere fecisse. Daedalus autem vno pede progressas formabat. Hinc plurimi dicebant, *Daedali simulacra progredientia facta sunt, non, ut aliorum, stantia.* Quin et nunc frequenter dicimus, pictos esse homines pugnantes, currentes equos, et naues in mari periclitantes.

[XXIII.] DE PHINEO. Phineo Harpyias maxime infestas fuisse, fama est: quae ferae volucres ex eius mensa epulas solitae sint diripere. Res autem haec contigit. Phineus, Paeoniae rex, ob senectutem oculorum usum amisit: mares huic liberi perierant: foeminae autem duae, Pyria, et Erasia, domesticam penum, quae patris erat, identidem comminuebant, ut passim homines dicerent, Infelicem Phineum, cui Harpyiae res, ad eius victum paratas, deperderent. E vicina autem vrbe venerunt Zethus, et Calais, filii Boreae, hominis in vrbe sua haud ignobilis, miseratique Phinei calamitatem, filias vrbe eiecerunt, coactisque rebus, quae dispersae fuerant, earum curam destinauerunt procuratori, qui erat ex terra Thracia.

[XXIII.] DE METRA. Erifichthonis filiam, Metram, ex genitoris voluntate in varias formas se mutasse aiunt: rem utique ridiculam. Adulescentulam enim, nunc bouem, nunc canem, vel auem, fieri posse, quis credat? Ita certe se habet res. Erifichthon erat vir Thessalus, qui, dilapidatis bonis, ad summam venerat indigentiam. Huius filiam

liam formosam, et elegantem, quisquis vel semel viderat, deperibat. Argento ea tempestate foeminae viris non conciliabantur: proinde aliquis equos, boues alius, vel oues, vel quod aliud magis Metram oblectasset, donabat. Thessalorum inde hic erat sermo, cum Erisichthonis opes auctas viderent, *ex Metra patri equi, boues, et alia, fiunt: sicque fabula facta est.*

[XXV.] DE GERYONE. Cum nulli corpori natura dederit tria capita: Geryonem tricipitem fuisse, non possumus credere. Tale autem est hoc. Ciuitas est in Euxino Ponto Tricipitia nuncupata, vbi Geryon inter suos ciues, et diuitiis, et aliis artibus, egregium sibi nomen parauerat. Habebat inter alias opes bouum [*bouum*] armenta non parua digna admiratione: quae vt inuaderet Hercules, Geryonem interfecit. Dum igitur abducerentur boues, omnibus admirationem iniiciebant. Erant mediocri magnitudine; a capite etiam vsque ad lumbos non multum spatii protendebatur; simae, et sine cornibus, ossibus vero praegrandibus, et latis, erant. Has curiose inspicientibus hominibus nonnulli dicebant, *Praeda haec ab Hercule arrepta est Tricipiti Geryoni.* Hinc multi crediderunt, illum habuisse tria capita.

Atque haec est prima Cospianae interpretationis opusculi Palaephatei particula: quam, exeunte hoc

anno ita sequi, volente deo, iubebimus alteram, vt, ea proposita, ad enarrationem Cratyli Platonici reuertamur. Magistris enim ludorum literariorum fidelibus, grauibusque, quorum opera rei publicae rationes semper, laudesque bonorum, et ipsorum familiarium salutem, vnice sequatur, ac spectet, neque vnquam yllo modo inanes, vanosque, imperitorum hominum rumusculos aucupetur, mercenariorumue buccinatorum voces sordidas, infanasque, venetur, nihil carius, nihil prius, nihil antiquius, enarratione auctorum vtriusque linguae classicorum diligenti, atque accuratâ, esse debet, ita quidem, vt libros omnes barbaris linguis conscriptos eiiciant, neque manibus versari a discipulis vlllo pacto patiantur. Haec sane disciplinae seueritas cogit adeo liberales, et ingeniosos, et nauos, adolescentes comparare sibi scientiam vtriusque generis literarum grauem, atque excellentem. Facultas vero orationis Graecae, et Latinae, idonea, non solum aditus patefacit facillimos ad perfectam artium ingenuarum omnium cognitionem, sed etiam vias munit certissimas ad stabilem omnium adiumentorum, praesidiorumque, et ornamentorum, vberiorum doctrinarum possessionem. Certe sapiens illa, atque
pru-

prudens, disciplinae ratio, quae saeculo sexto decimo in scholis publicis omnibus etiam Germaniae ²⁸ viguit, ut iuris prudentiae, ac medicinae, etiam philosophiae, ita in primis theologiae, tot dedit, tantaque, lumina, quorum splendor ad nostram usque aetatem integer ita propagatus est, ut nunquam minui, nedum obscurari, vilo modo posse videatur. Quem enim doctiorem, quem sanctiorem, quem excellentiorem, theologum Lutheri familia vnquam vidit Philippo Melanthono? Huius vero tanti theologi summae virtutes omnes effluerant ex vna Graecarum, Latinarumque, scientia, qua ipsum nouimus ita excelluisse, ut etiam nunc iudices hoc in genere graues, neque cupidi, omnes statuere cogantur, Melanthona sua quidem aetate in toto Germanorum orbe neminem habuisse, praeter Ioachimum Camerarium, doctrina Graeca, et Latina, parem. Atque huius Graecae, Latinaeque, doctissimi, humanaeque posteritatis omnis admiratione singulari dignissimi,

28. Vid. Ernestii senis Prolusio, *noua ludorum priuatorum nostrae aetatis disciplina confertur*, in schola Thomana A. C. MDCCCLXXXVI. habitis, curaque nostra eodem anno Lipsiae, octonis, editis.

nomine rectoris Academiae Lipsiensis, A. C. MDCCCLXXVI. proposita, quam praemisimus oratiunculis Latinis quinque, quibus *disciplina scholarum publicarum antiqua cum*

gnissimi, theologi virtutes incredibiles, hortatu nostro, ante discessum e schola Thomana suum celebrare orationibus Latinis constituerunt alumni disciplinae eius publici tres, ita quidem, ut etiam aduersus patronos ludi, et curatores, et magistros, reliquosque euergetas, pium, gratumque, declararent animum. Et enim ORTHOBIVS SEGIMVNDVS IASPIS, *Misenenfis*, adolescens non mediocris spei, qui rectori scholae, scriptores vtriusque linguae optimos enarranti, praeceptaque artium liberalium tradenti, tres annos ita operam dedit, ut nulli condiscipulorum studio doctrinae antiquae, omnique honestatis, fuerit secundus, *de Phil. Melanthonis literarum, et Graecarum, et Latinarum, studio acerrimo verba faciet*: GVIL. FRIDER. RIMIVS, *Colledanus*, adolescens in primis docilis, atque modestus, qui biennium in disciplina rectoris ludi exegit, *de Phil. Melanthonis facultate interpretandi libros diuinos, et scientia doctrinae Christianae, egregia dicet*: IOH. CHRISTI. FISCHERVS, *Longosalanus*, adolescens cupiditate literarum bonarum, virtutisque omnis studio, admodum excellens, qui numeros auditorum classicorum auxit annos quatuor, *de Phil. Melanthonis facultate Latine scribendi,*

bendi, et dicendi, et differendi, de rebus diuinis eximia, studioque virtutis, et sanctitatis, Christianae flagrantissimo, exponet. Has igitur oratiunculas ingenuorum adolescentium optimae spei vt praefides, et custodes, et fautores, ludi Thomani omnes perendie, hora nona antemeridiana, in auditorio classico beniuolis, libentibusque, auribus accipere, studiumque dicentium suis studiis incitare, et rationes discipulorum non minus, quam magistrorum, omnium curae suae, et prouidentiae, quam commendatissimas habere, velint, ita rogamus, vt magis non possimus. Scripsimus in schola Thomana a. d. v. Idus Apriles A. C.

MDCCCLXXXVIII

L I P S I A E

EX OFFICINA TAVCHNITIA

bendi, et dicenda
mia, studioque
flagrantissimo, e
nuorum adoles
custodes, et fa
hora nona ante
lis, libentibus
centium suis
non minus, q
et providentia
lint, ita roga
mus in schol

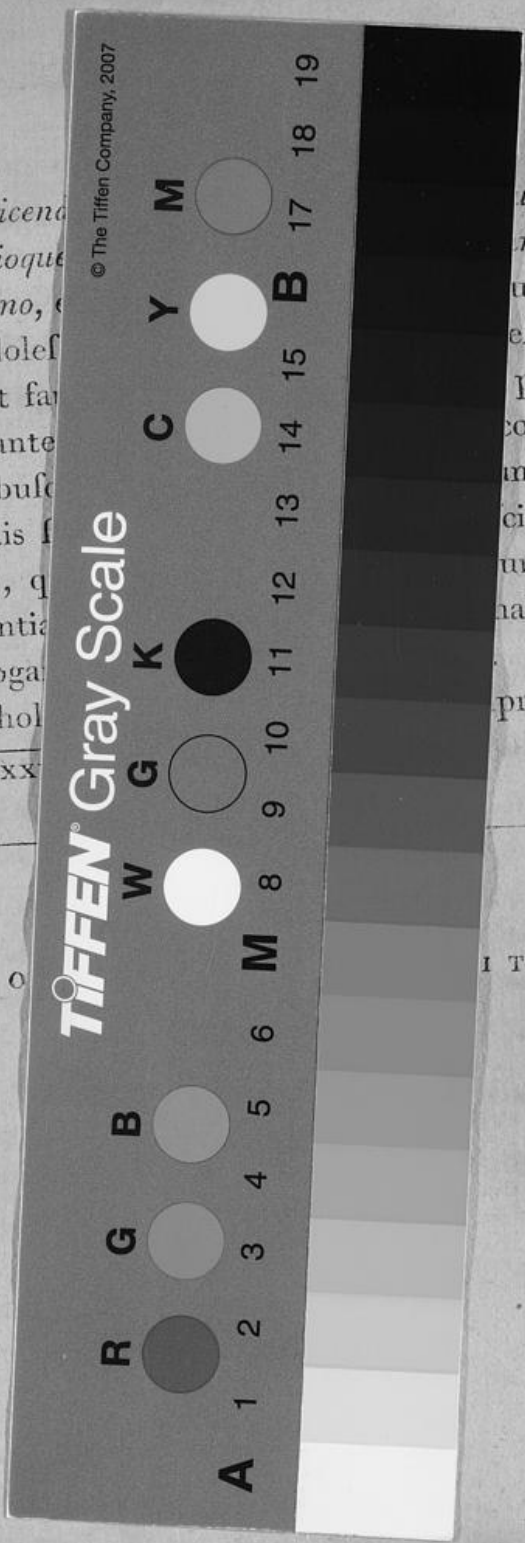
CICICCCCLXXXX

E X O

I T I A

XXXI

uinis exi-
ristianae
ulas inge-
efides, et
perendie,
co beniuo-
amque di-
cipulorum
turae suae,
habere, ve-
Scripsi-
priles A. C

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

